

KIERUNKI ROZWOJU INNOWACYJNOŚCI W WYBRANYCH REGIONACH POLSKI

Anna MUSIOŁ-URBAŃCZYK^{1*}, Barbara SORYCHTA-WOJSCZYK²

¹ Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania, Zabrze; Anna.Musiol-Urbanczyk@polsl.pl,
ORCID: 0000-0002-4109-1063

² Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania, Zabrze; Barbara.Sorychta-Wojczyk@polsl.pl,
ORCID: 0000-0002-5237-8908

* Korespondencja

Streszczenie: Od wielu lat prowadzone są badania mające na celu ocenę poziomu innowacyjności państw i regionów, które pozwalają wskazać możliwości i przeszkody w rozwoju innowacyjności. W tym kontekście istotne jest zidentyfikowanie obecnego stanu poziomu innowacyjności w poszczególnych regionach w kraju oraz określenie ich kierunków rozwoju. W artykule podjęto więc próbę odpowiedzi na pytanie: czy poszczególne regiony starają się wzmocnić obszary w których wskaźniki innowacyjności są niskie, czy też skupiają się na obszarach dla których wskaźniki innowacyjności są wysokie.

Słowa kluczowe: innowacyjność, region.

DIRECTIONS OF INNOVATIVENESS DEVELOPMENT IN SELECTED REGIONS OF POLAND

Abstract: For many years, research has been carried out concerning the assessment of the innovativeness level of countries and regions. The main aim was to indicate possibilities and obstacles in innovativeness development. In this context, the key element is to identify the current levels of innovativeness in individual regions and to determine their development directions. The article attempts to answer the question: do individual regions try to strengthen areas in which innovativeness indicators are low or focus on areas for which innovativeness indicators are high?

Keywords: innovativeness, region.

1. Wprowadzenie

Podnoszenie poziomu innowacyjności nie tylko przedsiębiorstw ale i państw czy regionów opiera się w głównej mierze na wykorzystaniu rezultatów prac badawczych i zaawansowanych technologii. Świadomość wpływu innowacyjności na rozwój i konkurencyjność regionów wymusza podejmowanie wyzwań mających na celu przekształcenie gospodarki w gospodarkę innowacyjną. Innowacyjność jest bowiem uznawana za jeden z najważniejszych czynników wpływających na konkurencyjność regionów.

Innowacyjność analizowana z poziomu regionów jest przedmiotem badań wielu naukowców, a także Komisji Europejskiej. Polityka innowacji w Unii Europejskiej realizowana jest na poziomie ponadnarodowym, krajowym i regionalnym co znalazło odzwierciedlenie w polityce spójności Unii Europejskiej realizowanej w minionym (2007-2013) jak i obecnym (2014-2020) okresie programowania (Nowakowska, 2007). Perspektywy rozwoju gospodarczego Polski, jak i poszczególnych regionów, zależą od zdolności do podnoszenia poziomu innowacyjności przedsiębiorstw, nauki i instytucji publicznych. Dużą część odpowiedzialności za kształtowanie warunków do wzrostu innowacyjności spoczywa na władzach regionalnych. Dysponują one dokumentami strategicznymi w tym zakresie – są nimi strategie rozwoju województw, a zwłaszcza regionalne strategie innowacji, które wyznaczają kierunki wspierania innowacyjności regionów. Generalnie niskiemu poziomowi innowacyjności w Polsce towarzyszy jego silne zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi regionami.

Od wielu lat prowadzone są badania mające na celu ocenę poziomu innowacyjności gospodarek państw i regionów. Na podstawie uzyskanych wyników dokonuje się porównań i hierarchizacji w zakresie poszczególnych wskaźników oceny, co w dalszej kolejności staje się podstawą do podjęcia dyskusji na temat możliwości ale i przeszkód w rozwoju innowacyjności poszczególnych państw i regionów.

W tym kontekście istotne jest zidentyfikowanie obecnego stanu poziomu innowacyjności w poszczególnych regionach oraz określenie ich kierunków rozwoju. W artykule podjęto próbę odpowiedzi na pytanie: czy poszczególne regiony starają się wzmocnić obszary w których wskaźniki innowacyjności są niskie, czy też skupiają się na obszarach dla których wskaźniki innowacyjności są wysokie. Odpowiedź na tak postawione pytanie badawcze stanowi cel niniejszego artykułu.

2. Metodyka badawcza

Osiągnięcie założonego celu wymaga przeprowadzenia przez autorów badań własnych. W tym zakresie zastosowano metodykę badawczą obejmującą następujące etapy:

- Określenie przedmiotu i celu badań.
- Krytyczna analiza literatury z zakresu nauk o zarządzaniu w szczególności: innowacyjności na poziomie krajowym i regionalnym, zarządzania innowacjami, strategii rozwoju, strategii innowacji.
- Diagnoza obecnego poziomu innowacyjności regionów w Polsce na tle innowacyjności regionów Unii Europejskiej.
- Identyfikacja składników innowacyjności regionów.
- Analiza kierunków rozwoju innowacyjności w wybranych regionach w Polsce wynikających z regionalnych strategii innowacji dla wskazania obszarów wymagających wsparcia dla zapewnienia wzrostu wskaźników innowacyjności.

Realizacja wymienionych etapów badawczych pozwoli na uzyskanie odpowiedzi na postawione pytanie badawcze.

3. Innowacyjność regionu

Pojęcie innowacji i innowacyjności wprowadził do teorii ekonomii J.A. Schumpeter (Schumpeter, 1960). Jest to kategoria ekonomiczna, która może być różnie definiowana i analizowana w zależności od tego, z jakiego poziomu jest postrzegana. Ogólnie można powiedzieć, że innowacyjność oznacza zdolność do generowania, absorpcji i wdrażania innowacji, które na poziomie organizacji oznaczają zdolność i skłonność do wdrażania pomysłów (Hult, 2004; Janasz, 2007; Dobni, 2010).

Innowacyjności nie odnosi się już wyłącznie do poziomu przedsiębiorstwa, ale również do regionu i państwa. M.A. Weresa (Weresa, 2002), dokonując analizy dorobku myśli ekonomicznej dotyczącej treści innowacji, formułuje syntetyczną definicję: „innowacje to wszelkie zmiany jakościowe, zarówno o charakterze kreatywnym, jak i imitacyjnym, w sferze technologii, organizacji pracy, zarządzania i marketingu, charakteryzujące się nowością i oryginalnością w danym przedsiębiorstwie na danym rynku, w regionie lub w skali świata”.

Od wielu lat prowadzone są badania dotyczące poziomu innowacyjności w rozwoju krajów i regionów, gdzie kładzie się nacisk na rolę nauki i technologii w podnoszeniu poziomu innowacyjności (Khayyat, Jeong-Dong, 2010).

Region jako terytorium wyznaczone przez różne granice, w tym administracyjne, polityczne, społeczne, kulturowe, ekonomiczne czy funkcjonalne, charakteryzuje się kompleksowością cech, które czynią go unikalnym, odmiennym na tle innych, zróżnicowanych względem niego i siebie wzajemnie, jednostek terytorialnych. Region, poprzez swoje specyficzne zasoby, do których zaliczyć można: zasób wiedzy, zdolność uczenia się, kulturę organizacyjną, infrastrukturę i wiele innych, wpływa na konkurencyjność lokalnych przedsiębiorstw oraz na ich aktywność innowacyjną (Porter, 2003 za: Pinto, 2009).

W Polsce za region przyjmuje się na ogół województwo, tj. obszar – składający się z powiatów i gmin – dysponujący określonym potencjałem zasobów wytwórczych i kapitału intelektualnego do prowadzenia określonych form działalności gospodarczej i społecznej (Wiatrak, 2016).

Innowacyjność regionu jest wypadkową wielu procesów i zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczo-przestrzennym. Jest pochodną między innymi innowacyjności podmiotów gospodarczych, sektora naukowo-badawczego, kapitału ludzkiego i społecznego czy polityki innowacyjnej. Innowacyjność regionu jest wypadkową następujących cech: motywacji oraz zdolności przedsiębiorstw do poszukiwania nowych pomysłów, koncepcji i wynalazków oraz ulepszania już powstałych, współpracy między przedsiębiorstwami, lokalnych umiejętności i doświadczeń, współpracy sfery publicznej z przedsiębiorstwami, współpracy nauki z przedsiębiorstwami (Gust-Bardon, 2011).

4. Uwarunkowania innowacyjności strategii rozwoju regionalnego

Polityka innowacyjna w krajach Unii Europejskiej stanowi jedną z najważniejszych polityk rządów. Jej cel skierowany jest głównie na rozwój krajowego systemu innowacji oraz regionalnych systemów innowacji.

Na poziomie wspólnotowym podstawowym dokumentem strategicznym, który określa kierunki rozwoju dla państw Unii Europejskiej jest długookresowa strategia rozwoju na lata 2010-2020, tj. Program EUROPA 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. W Programie tym wyznaczono trzy obszary priorytetowe (Wiatrak, 2011): wzrost inteligentny, wzrost zrównoważony oraz wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu.

Dla zapewnienia skutecznej realizacji celów wskazanych w Strategii Europa 2020, zostały one doprecyzowane we Wspólnych Ramach Strategicznych, czyli w dokumencie wskazującym główne kierunki wydatkowania funduszy unijnych w latach 2014-2020. Programy ustalane na szczeblu unijnym są podstawą realizowanej polityki krajowej i regionalnej, uzupełnianej przez ich własne priorytety, najczęściej związane z posiadanym potencjałem wytwórczym, a zwłaszcza o charakterze innowacyjnym.

Na poziomie krajowym podstawowym dokumentem strategicznym jest Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju, z której wynika Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2020 i pozostałe strategie przygotowane w wybranych obszarach tematycznych, w tym Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii „Europa 2020”.

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”, określa stworzenie gospodarki innowacyjnej na podstawie czterech celów szczegółowych, takich jak:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności przez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Podstawowym instrumentem budowania zdolności innowacyjnych regionu jest regionalna strategia innowacji. Poprzez te strategie władze regionalne, które są odpowiedzialne za rozwój społeczno-ekonomiczny regionu, zgodnie z zapisami ustawy o samorządzie województwa, podjęły wyzwanie budowania podstaw rozwoju ekonomicznego opartego na badaniach naukowych, technologii i innowacjach.

5. Poziom innowacyjności regionów w Polsce

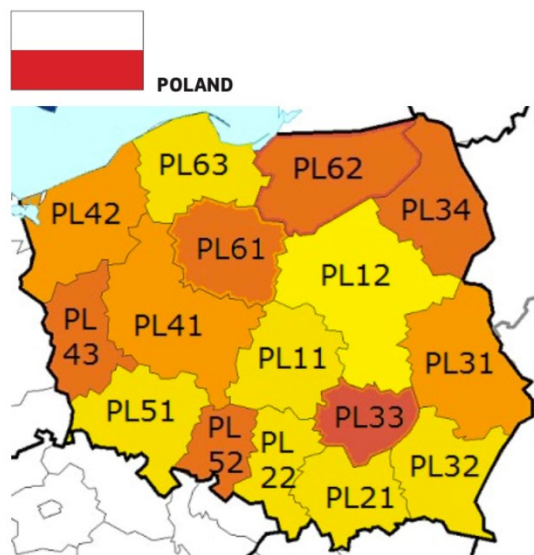
Poziom innowacyjności polskiej gospodarki nie jest imponujący i kształtuje się poniżej średniej Unii Europejskiej. Od wielu lat dokonuje się pomiarów innowacyjności gospodarek w oparciu o różne metody i mierniki. Jako przykład można podać Europejską Tablicę Wyników w zakresie Innowacji (ang. *European Innovation Scoreboard*, skrót *EIS*) (ec.europa.eu, 30.10.2018), w której na podstawie sumarycznego wskaźnika innowacji dokonuje się przypisania poszczególnych państw członkowskich do jednej z czterech grup: innowacyjni liderzy, silni innowatorzy, umiarkowani innowatorzy i skromni innowatorzy. Zgodnie z najnowszymi danymi polska gospodarka znajduje się w grupie umiarkowanych innowatorów i wyprzedza jedynie 3 kraje Unii Europejskiej tj. Rumunię, Bułgarię (zaliczonych do skromnych innowatorów) i Węgry.

Na podstawie przedstawionych danych można powiedzieć, że poziom innowacyjności w Polsce jest niski. W tym kontekście warto zadać sobie pytanie, czy występuje zróżnicowanie w tym zakresie pomiędzy poszczególnymi regionami w Polsce?

W ósmej edycji tablicy wyników innowacyjności regionów (ang. *Regional Innovation Scoreboard*, skrót *RIS*) (ec.europa.eu, 30.10.2018), przygotowywanej w ramach Europejskiej Inicjatywy Pro Inno Europe, przedstawia się ocenę porównawczą wyników w zakresie systemów innowacji w 220 regionach 22 państw członkowskich Unii Europejskiej oraz

Norwegii, Serbii i Szwajcarii. Państwa członkowskie Unii Europejskiej takie jak: Cypr, Estonia, Łotwa, Litwa, Luksemburg i Malta zostały uwzględnione na poziomie krajowym, ponieważ w przypadku tych państw szczebel NUTS 1 i NUTS 2 odpowiada powierzchni całego państwa. W opracowaniu RIS regiony pogrupowane zostały w cztery kategorie: regionalni liderzy innowacji (53 regiony), regionalni silni innowatorzy (60 regionów), regionalni umiarkowani innowatorzy (85 regionów) oraz regionalni słabi innowatorzy (22 regiony). Każda kategoria została uszczegółowiona poprzez rozdzielenie poszczególnych grup na górną jedną trzecią („+”), środkową jedną trzecią oraz dolną jedną trzecią („-”). Najbardziej innowacyjne regiony będą liderami innowacji „+”, a najmniej innowacyjne regiony uznane zostaną za słabych innowatorów „-”. Metodologia RIS oparta jest o metodologię European Innovation Scoreboard i wykorzystuje dane dla 18 z 27 wskaźników stosowanych w EIS.

Spośród polskich województw najlepszy wynik – 63,6 osiągnęło województwo mazowieckie (na podstawie wartości ogólnego syntetycznego wskaźnika innowacyjności RII2017) i jako jedyne zostało sklasyfikowane do grupy moderate (regionalnych umiarkowanych innowatorów). Drugie miejsce zajmuje województwo małopolskie, a w dalszej kolejności województwo dolnośląskie, pomorskie, podkarpackie, łódzkie i śląskie. Te sześć wymienionych województw zostało przydzielonych do grupy moderate „-”, czyli regionalnych umiarkowanych innowatorów „-”. Pozostałe województwa w Polsce zostały przydzielone do grupy regionalnych słabych innowatorów (rysunek 1). Największy dystans do lidera rankingu innowacyjności cechuje województwo świętokrzyskie zaliczone do grupy regionalnych słabych innowatorów „-”.

NUTS	Region	RII 2017	Rank	Group	Change
PL11	Łódzkie	50.4	197	Moderate -	4.7
PL12	Mazowieckie	63.6	159	Moderate	-0.1
PL21	Małopolskie	57.2	178	Moderate -	4.6
PL22	Śląskie	50.3	198	Moderate -	2.1
PL31	Lubelskie	47.4	201	Modest +	7.6
PL32	Podkarpackie	51.8	192	Moderate -	2.9
PL33	Świętokrzyskie	36.8	213	Modest -	0.6
PL34	Podlaskie	45.5	207	Modest	5.1
PL41	Wielkopolskie	49.3	199	Modest +	2.5
PL42	Zachodniopomorskie	47.0	204	Modest +	5.6
PL43	Lubuskie	41.1	210	Modest	3.1
PL51	Dolnośląskie	56.9	179	Moderate -	3.7
PL52	Opolskie	43.7	208	Modest	-0.6
PL61	Kujawsko-Pomorskie	46.3	206	Modest	0.0
PL62	Warmińsko-Mazurskie	38.9	212	Modest	-3.3
PL63	Pomorskie	55.0	181	Moderate -	0.4

RII 2017 shows performance in 2017 relative to that of the EU in 2017. Rank shows the rank performance in 2017 across all regions. Group shows the respective performance group. Change shows the performance change over time calculated as the difference between the performance in 2017 (RII 2017) relative to that of the EU in 2011 and performance in 2011 (RII 2011) relative to that of the EU in 2011.

Rysunek 1. Poziom innowacyjności poszczególnych regionów w Polsce. Źródło: http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/regional_en, 30.10.2018.

Bank Millennium od 2016 roku prowadzi badania potencjału innowacyjności polskich województw, a wnioski prezentuje w raporcie „Indeks Millennium – Potencjał Innowacyjności Regionów” („Indeks Millennium”, 2018). Składowe „Indeksu Millennium – Potencjał Innowacyjności Regionów 2018” to wydajność pracy (mln PLN/liczba zatrudnionych), stopa wartości dodanej (%), wydatki na badania i rozwój (B+R w relacji do PKB), edukacja policealna (liczba studentów na 10 tys. mieszkańców), pracujący w B+R (na 1 tys. aktywnych zawodowo) oraz liczba wydanych patentów (na 1 mln mieszkańców). Zgodnie z tymi badaniami do najbardziej innowacyjnych województw w Polsce zaliczono województwo mazowieckie, małopolskie, pomorskie, dolnośląskie oraz lubelskie. We wszystkich wymienionych województwach występuje rozbudowana baza naukowa oraz badawczo-rozwojowa wspierająca rozwój innowacyjności regionów. W 2018 roku na trzecim miejscu najbardziej innowacyjnych województw w Polsce znalazło się województwo pomorskie, które we wcześniejszych edycjach tego badania utrzymywało się na czwartej pozycji. Na ostatnich miejscach (zgodnie z "Indeksem millennium", 2018) znalazły się województwa lubuskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie.

6. Kierunki rozwoju innowacyjności wybranych regionów w Polsce

W celu identyfikacji głównych kierunków rozwoju innowacyjności regionów w Polsce przeprowadzono analizę regionalnych strategii innowacji dla siedmiu wybranych województw w Polsce, tj. województwa dolnośląskiego, lubelskiego, małopolskiego, mazowieckiego, łódzkiego, wielkopolskiego i śląskiego. Kierunki rozwoju innowacyjności zostały wskazane na podstawie diagnozy misji, wizji, priorytetów, celów strategicznych oraz celów operacyjnych. Ponadto w oparciu o Regionalną Tabelę Wyników Innowacyjności z 2017 r. oraz „Indeks Millennium” podjęto próbę wskazania obszarów rozwoju innowacyjności wymagających wsparcia.

5.1. Województwo dolnośląskie

W "Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020" sformułowano 4 cele strategiczne, które zostały podzielone na cele operacyjne a te z kolei na kierunki działań. Zgodnie z założeniami strategii dolnośląskie stawia na:

1. Wzmacnianie innowacyjnych umiejętności i postaw, kluczowych dla gospodarki opartej na wiedzy poprzez rozwój postaw przedsiębiorczych i innowacyjnych, a także uwzględnianie w ofercie edukacyjnej szkół wyższych potrzeb innowacyjnych pracodawców poprzez włączanie ich przedstawicieli do procesu opracowywania planów i programów nauczania.

2. Zwiększenie szansy na sukces innowacyjnych projektów biznesowych poprzez zapewnienie przedsiębiorstwom efektywnego wsparcia w postaci kapitału, wiedzy i infrastruktury w ramach Dolnośląskiego Systemu Innowacji oraz wspieranie działalności badawczo-rozwojowej w przedsiębiorstwach.
3. Wzrost potencjału innowacyjnego dolnośląskich jednostek naukowych poprzez uzyskanie pozycji polskiego lidera w regionalnych specjalizacjach naukowo-technologicznych oraz usprawnienie procesów komercjalizacji wiedzy w jednostkach naukowych.
4. Rozwój współpracy w gospodarce w obszarze innowacji poprzez tworzenie warunków dla rozwoju współpracy w obszarze innowacji, zwiększenie liczby przedsiębiorstw współpracujących z innymi podmiotami w obszarze innowacyjności w ramach klastrów, a także rozwój współpracy regionalnych instytucji proinnowacyjnych na rzecz przedsiębiorstw.

Region dolnośląski zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy umiarkowanych innowatorów "-". "Indeks Millenium" dla województwa dolnośląskiego wynosi 66 co klasyfikuje go na pozycji czwartej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 69, stopa wartości dodanej 78, wydatki na badania i rozwój 32, edukacja policealna 89, pracujący w B+R 50 oraz liczba wydanych patentów 79. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. wydatki na badania i rozwój oraz pracujący w B+R wymagają wsparcia co znajduje odzwierciedlenie w wyznaczonym drugim i trzecim celu strategicznym dla tego województwa.

5.2. Województwo lubelskie

W Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020, zakłada się, że w roku 2020 gospodarka województwa lubelskiego odnotuje zdecydowany wzrost potencjału innowacyjnego co przyczyni się do wzrostu pozycji w Regionalnym Rankingu Innowacyjności. W dokumencie tym, zakłada się osiągnięcie następujących celów:

1. Rozwój kapitału terytorialnego, zwłaszcza w obszarach inteligentnej specjalizacji.
2. Wzmocnienie regionalnego systemu badań i innowacji oraz oparcie go na poczwórnej helisie, spinającej wszystkich interesariuszy zainteresowanych współpracą.
3. Włączenie regionu w krajowy, jak również międzynarodowy łańcuch innowacji i sieci współpracy.
4. Rozwój efektywnych instrumentów wsparcia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa.
5. Stymulowanie dynamicznych korzyści lokalizacji, zwłaszcza w postaci: wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu, rozwoju usług rynkowych na rzecz biznesu i rozwoju rynków finansowych, istotnych dla wzrostu popytu na innowacje ze strony wszystkich firm, zarówno firm zlokalizowanych w regionalnych i ponadregionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji, jak i firm działających poza obrębem tych obszarów.

Dla osiągnięcia założonych celów wyznaczono trzy priorytety:

1. Zwiększenie zdolności podmiotów gospodarczych do tworzenia i absorpcji wiedzy oraz wdrażania innowacji, zwłaszcza w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji.
2. Wzrost zdolności podmiotów sektora naukowo-badawczego do tworzenia i komercjalizacji wiedzy w regionalnych obszarach inteligentnej specjalizacji regionu.
3. Wzmocnienie instytucji otoczenia biznesu i otwartej na innowacje administracji publicznej.

Region lubelski zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy słabych innowatorów "+". "Indeks Millenium" dla województwa lubelskiego wynosi 60 co klasyfikuje go na pozycji piątej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 58, stopa wartości dodanej 100, wydatki na badania i rozwój 41, edukacja policealna 70, pracujący w B+R 33 oraz liczba wydanych patentów 59. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. pracujący w B+R oraz wydatki na badania i rozwój wymagają wsparcia co znajduje odzwierciedlenie w wyznaczonych celach strategicznych dla tego województwa.

5.3. Województwo łódzkie

W Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030” wizja zakłada, że województwo łódzkie to „ziemia obiecana” dla przedsiębiorców, inwestorów i mieszkańców, gdzie: każdy innowacyjny pomysł jest możliwy do realizacji, tradycja łączy się z nowoczesnością a kreatywność jest lokomotywą rozwoju. Dla tak sformułowanej wizji zakłada się realizację trzech głównych priorytetów, którymi są:

1. Specjalizacja regionalna – obejmująca kluczowe branże stanowiące lokomotywy rozwoju regionu. W ramach tego priorytetu zdefiniowano 5 celów operacyjnych i 15 działań.
2. Rozwój potencjału innowacyjnego – obejmującego powszechne zastosowanie innowacji we wszystkich obszarach oraz branżach funkcjonujących w regionie, poza specjalizacją regionalną. W ramach tego priorytetu zdefiniowano 5 celów operacyjnych i 12 działań.
3. Zarządzanie innowacjami w regionie – obejmującego poprawę efektywności prowadzenia polityki innowacyjnej w regionie oraz tworzenie warunków dla rozwoju innowacji w regionie. W ramach tego priorytetu zdefiniowano 5 celów operacyjnych i 14 działań.

Region łódzki, zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. jest średnim innowatorem "-". "Indeks Millenium" dla województwa łódzkiego wynosi 59 co klasyfikuje go na pozycji szóstej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 68, stopa wartości dodanej 100, wydatki na badania i rozwój 29, edukacja policealna 64, pracujący w B+R 38 oraz liczba wydanych patentów 58. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. pracujący w B+R oraz wydatki na

badania i rozwój wymagają wsparcia co znajduje szczególne odzwierciedlenie w celach i działaniach w ramach drugiego priorytetu.

5.4. Województwo małopolskie

W Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Małopolskiego 2020 za cel główny przyjęto: zwiększoną konkurencyjność i innowacyjność gospodarki Małopolski poprzez realizację harmonijnej polityki, koncentrującej się na poprawie warunków dla prowadzenia działalności gospodarczej, innowacyjnej i naukowej, rozwoju społeczeństwa informacyjnego oraz stymulowaniu popytu na innowacje i wzmacnianiu więzi kooperacyjnych między nauką i gospodarką, zwłaszcza w dziedzinach specjalizacji regionalnej. W tym celu zakłada się realizację trzech głównych priorytetów, którymi są:

1. Stymulowanie działalności innowacyjnej przedsiębiorstw.
2. Rozwój infrastruktury gospodarki opartej na wiedzy.
3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

W ramach każdego priorytetu wyszczególniono działania, które podzielono na poddziałania.

Region małopolski zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy umiarkowanych innowatorów "-". "Indeks Millenium" dla województwa małopolskiego wynosi 86 co klasyfikuje go na pozycji drugiej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 79, stopa wartości dodanej 93, wydatki na badania i rozwój 100, edukacja policealna 100, pracujący w B+R 74 oraz liczba wydanych patentów 69. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. liczba wydanych patentów, pracujący w B+R oraz wydajność pracy wymagają wsparcia co znajduje odzwierciedlenie w wyznaczonych priorytetach dla województwa.

5.5. Województwo mazowieckie

W Regionalnej Strategii Innowacji dla Mazowsza do 2020 roku określono wizję zgodnie z którą Mazowsze w 2020 roku będzie strategicznym ośrodkiem badań i rozwoju oraz usług biznesowych w wymiarze europejskim, regionem odznaczający się wysokim poziomem innowacyjności i usieciowienia gospodarki, zintegrowanej wokół zdefiniowanych obszarów inteligentnej specjalizacji i źródłem dobrych praktyk w zakresie innowacji społecznych. Sformułowany cel główny zakłada wzrost innowacyjności Mazowsza, prowadzący do przyspieszenia wzrostu i zwiększenia konkurencyjności w skali UE. Realizacja celu głównego będzie się odbywać poprzez realizację pięciu celów strategicznych:

1. Zwiększenie i wzmocnienie współpracy w procesach rozwoju innowacji i innowacyjności.
2. Wzrost internacjonalizacji ukierunkowany na rozwój innowacyjności województwa mazowieckiego.

3. Wzrost efektywności wsparcia i finansowania działalności proinnowacyjnej w regionie.
4. Kształtowanie i promowanie postaw proinnowacyjnych oraz przedsiębiorczych sprzyjających kreatywności i kooperacji.
5. Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Dla każdego celu strategicznego wyznaczono cele operacyjne, w oparciu o które konstruowane będą instrumenty wsparcia i podejmowane będą działania w ramach RSI.

Region mazowiecki zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy umiarkowanych innowatorów. "Indeks Millenium" dla województwa mazowieckiego wynosi 94 co klasyfikuje go na pozycji pierwszej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 100, stopa wartości dodanej 87, wydatki na badania i rozwój 77, edukacja policealna 100, pracujący w B+R 100 oraz liczba wydanych patentów 100. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. wydatki na badania i rozwój oraz stopa wartości dodanej. Województwo mazowieckie zgodnie z prezentowanymi danymi jest liderem w kraju, nie mniej jednak w stosunku do regionów europejskich - liderów zajmuje odległe pozycje.

5.6. Województwo wielkopolskie

W Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020 określono misję, wizję innowacyjnej wielkopolski, cel główny, cele strategiczne oraz cele operacyjne. Za cel główny polityki innowacyjnej przyjęto podniesienie innowacyjności i konkurencyjności Wielkopolski poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji. Określono również następujące cele strategiczne, takie jak:

1. Zwiększenie popytu na innowacje w sektorze publicznym.
2. Podniesienie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
3. Dopasowanie usług instytucji otoczenia biznesu do potrzeb przedsiębiorstw.
4. Poprawa kompetencji innowacyjnych w cyklu kształcenia i uczeniu się przez całe życie.
5. Stymulowanie innowacyjności przez samorządy lokalne.
6. Informatyzacja przedsiębiorstw i sektora publicznego.

Przyjęta misja, wizja i cele strategii mają zostać osiągnięte dzięki realizacji 6 programów strategicznych, tj.: Innowacyjny urząd, Innowacyjne przedsiębiorstwa, Skuteczne instytucje otoczenia biznesu, Edukacja dla innowacji, Proinnowacyjny samorząd lokalny, Wielkopolska Agenda Cyfrowa.

Region wielkopolski zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy słabych innowatorów "+". "Indeks Millenium" dla województwa wielkopolskiego wynosi 58 co klasyfikuje go na pozycji siódmej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium" kształtują się następująco: wydajność pracy 92, stopa wartości dodanej 76, wydatki na badania i rozwój 27, edukacja policealna 73, pracujący w B+R 34 oraz liczba wydanych patentów 48. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. wydatki na

badania i rozwój, pracujący w B+R oraz liczba wydanych patentów wymagają wsparcia jednak nie znajduje to odzwierciedlenia w wyznaczonych celach strategicznych dla województwa.

5.7. Województwo śląskie

Wizja określona w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 zakłada, że ekosystem innowacji Województwa Śląskiego bazujący na dynamicznie zmieniających się środowiskach innowacyjnych. Priorytetami rozwoju ekosystemu innowacji są:

1. Powiększanie i wewnętrzna integracja potencjału innowacyjnego regionu. W ramach tego priorytetu zakłada się realizację następujących celów strategicznych:
 - Wspieranie zmian środowisk innowacyjnych silnie współpracujących z centrami wytwarzania wiedzy i informacji w skali globalnej.
 - Osiągnięcie doskonałości w zakresie zaawansowanych usług zdrowotnych, realizowanych w partnerstwie ośrodków klinicznych, wysoko-technologicznych jednostek badawczych i innowacyjnych przedsiębiorstw, w tym inżynierii medycznej i biotechnologicznych.
 - Sieciowe współtworzenie i współużytkowanie infrastruktury badań przez jednostki naukowe, uniwersytety, przedsiębiorstwa i instytucje użyteczności publicznej.
 - Internacjonalizacja sektora MŚP poprzez specjalizację usług instytucji wspierania innowacyjności.
 - Pomnażanie wiedzy, umiejętności i kompetencji podmiotów tworzących ekosystem innowacji.
2. Kreowanie inteligentnych rynków dla technologii przyszłości. W ramach tego priorytetu zakłada się realizację następujących celów strategicznych:
 - Współtworzenie sieci centrów kompetencji służącej rozwojowi inteligentnych rynków.
 - Podniesienie jakości sieci świadczenia usług publicznych z wykorzystaniem digitalizacji, szczególnie w sektorze medycznym, administracji publicznej i edukacji.
 - Budowa nowej infrastruktury inteligentnego wzrostu, bazującego na technologiach niskoemisyjnych i efektywności energetycznej.
 - Wysoki poziom uczestnictwa przedsiębiorstw sektora MŚP w sieciach współpracy o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym zwiększających jego udział w inteligentnych rynkach.
 - Wzmacnianie aktywności grup prokonsumenckich.

Region śląski zgodnie z Regionalną Tabelą Wyników Innowacyjności z 2017 r. należy do grupy umiarkowanych innowatorów "-". "Indeks Millenium" dla województwa śląskiego wynosi 56 co klasyfikuje go na pozycji ósmej. Poszczególne składowe "Indeksu Millenium"

kształtują się następująco: wydajność pracy 75, stopa wartości dodanej 81, wydatki na badania i rozwój 24, edukacja policealna 53, pracujący w B+R 34 oraz liczba wydanych patentów 69. Najniższe osiągnięte wartości składowych "Indeksu Millenium", tj. wydatki na badania i rozwój oraz pracujący w B+R wymagają wsparcia co znajduje odzwierciedlenie w wyznaczonych celach strategicznych dla województwa.

7. Podsumowanie

Zróżnicowanie poziomu innowacyjności nie tylko krajów ale i regionów Unii Europejskiej stanowi przedmiot zainteresowania dla wielu badaczy. Państwa i regiony dostrzegają potrzebę wzrostu innowacyjności upatrując w nim możliwość szybszego rozwoju i podnoszenia poziomu jakości życia mieszkańców. Obecnie poziom innowacyjności zarówno Polski, jak i poszczególnych regionów w Polsce nie jest zadawalający i w porównaniu do innych regionów i państw Unii Europejskiej zajmuje odległe pozycje. Na podstawie zaprezentowanych w pracy danych dotyczących poziomu innowacyjności poszczególnych regionów w Polsce oraz kierunków rozwoju innowacyjności wybranych regionów w Polsce można zauważyć, że we wszystkich analizowanych regionach w Polsce wydatki na badania i rozwój oraz liczba osób pracujących w sektorze B+R są na niskim poziomie. To przekłada się na liczbę uzyskanych patentów w poszczególnych województwach. W tym kontekście to właśnie te obszary wymagają zdecydowanego wsparcia w celu podnoszenia poziomu innowacyjności regionów.

Na podstawie analizy regionalnych strategii innowacji można zauważyć, że przeprowadzona diagnoza stanu innowacyjności regionów pozwoliła właściwie określić kierunki rozwoju innowacyjności wskazując obszary wymagające wsparcia i działań mających na celu pobudzenie i rozwój innowacyjności. Ma to odzwierciedlenie w sformułowanych celach strategicznych i priorytetach działania poszczególnych województw.

Bibliografia

1. Dobni, C.B. (2010). The relationship between an innovation orientation and competitive strategy. *International Journal of Innovation Management*, 14, 2.
2. EUROPA 2020. *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*. Komisja Europejska, Bruksela, 3.3.2010 KOM (2010) 2020 wersja ostateczna.
3. Gust-Bardon, N. (2011). Innowacyjność w aspekcie regionalnym. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, 23, 50-63.

4. http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/regional_en, 30.10.2018.
5. https://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards_en, 30.10.2018.
6. Hult, G.T.M., Hurley, R.F., Knight, G.A. (2004). Innovativeness: It's antecedents and impact on business performance. *Industrial Marketing Management*, 33.
7. Indeks Millennium-Potencjał Innowacyjności Regionów (2018). https://www.bankmillennium.pl/documents/10184/26648072/Indeks_Millennium_2018-Potencjal_Innowacyjnoscii_Regiow.pdf.
8. Janasz, W., Kozioł, K. (2007). Determinanty działalności innowacyjnej przedsiębiorstw. Warszawa: PWE.
9. Khayyat, N.T., Jeong-Dong, L. (2010). A new index measure of technological capabilities of developing countries. *Innov. Stud. – Policy Sci. Technol.*, 5(1).
10. Nowakowska, A. (2007). Regionalne strategie innowacji w Polsce – pierwsze doświadczenia i oceny. W P. Niedzielski, E. Stawasz, K. Poznańska (red.), *Innowacje, przedsiębiorczość i gospodarka oparta na wiedzy. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego*, 453(8), 203-210.
11. PARP (2013). *Regionalne Systemy Innowacji w Polsce. Raport z badań*. Warszawa.
12. Pinto, H. (2009). The Diversity of Innovation in the European Union: Mapping Latent Dimensions and Regional Profiles. *European Planning Studies*, 17, 2, 303-326.
13. Porter, M.E. (2003). The Economic Performance of Regions. *Regional Studies*, 37, 6-7, 549-578.
14. Regionalna Strategia Innowacji dla Mazowsza do 2020 roku.
15. Regionalna Strategia Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015-2020.
16. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020.
17. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – „LORIS 2030”.
18. Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Małopolskiego 2020.
19. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Lubelskiego do roku 2020.
20. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020.
21. Schumpeter, J.A. (1960). *Teoria rozwoju gospodarczego*. Warszawa: PWN.
22. Strategia Rozwoju Kraju 2020 (2012). Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo. Warszawa: Rada Ministrów.
23. Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020".
24. Weresa, M.A. (2002). *Wpływ handlu zagranicznego i inwestycji bezpośrednich na innowacyjność polskiej gospodarki*. Monografie i opracowania Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie.
25. Wiatrak, A.P. (2016). Uwarunkowania innowacyjności strategii rozwoju regionalnego. *Prace Naukowe Instytutu Ekonomicznego we Wrocławiu*, 420.